

30.1.2015

PAZIŅOJUMS KOMITEJAS LOCEKĻIEM

Temats: Lūgumraksts Nr. 1608/2013, ko iesniedza Vācijas valstspiederīgais *Olaf Vollmer*, par ceļotājiem paredzētu apdrošināšanu pret aviosabiedrību bankrotu

1. Lūgumraksta kopsavilkums

Lūgumraksta iesniedzējs norāda uz ceļojumu organizatoru, kas piedāvā kompleksās ekskursijas, piekopto praksi attiecībā uz ceļotājiem paredzēto apdrošināšanu pret aviosabiedrību bankrotu. Ceļotāji maksā vienotu likmi par visām naktsmītnēm un transportu, kā arī 20 % no izmaksām par ceļojuma organizatora iegādāto apdrošināšanas polisi pret bankrotu. Tomēr aviosabiedrību noteiktās cenas ir pamatotas uz datiem par iepriekšējā gada cenām, un tajās nav paredzētas apdrošināšanas izmaksas, tādējādi iespējamā bankrota risks ir jāuzņemas ceļotājiem un ceļojumu organizatoriem. Lūgumraksta iesniedzējs attiecīgi cenšas panākt vienlīdzīgu attieksmi pret organizatoriem un aviosabiedrībām, norādot, ka abiem būtu jāsedz 20 % apdrošināšanas izmaksu.

2. Pieņemamība

Atzīts par pieņemamu 2014. gada 4. jūnijā. Komisijai pieprasīta informācija saskaņā ar Reglamenta 216. panta 6. punktu.

3. Komisijas atbilde, kas saņemta 2015. gada 30. janvārī

Lūgumraksts

Lūgumraksta iesniedzējs aicina ES paplašināt patērētāju aizsardzību pret ceļojumu organizatoru maksātspēju, nodrošinot arī to pasažieru aizsardzību, kuri iegādājas atsevišķas aviobiļetes.

Princips, kas attiecas uz aizsardzību komplekso ekskursiju organizatoru maksātspējas gadījumā, ir noteikts Direktīvas 90/314/EEK par kompleksiem ceļojumiem, kompleksām brīvdienām un kompleksām ekskursijām¹ 7. pantā. Saskaņā ar Direktīvas 90/314/EEK 7. pantu komplekso ceļojumu organizatoram² „jāsniedz pietiekama drošības garantija attiecībā uz iemaksātās naudas atmaksāšanu un patērētāja repatriāciju maksātspējas gadījumā”.

Lūgumraksta iesniedzējs jo īpaši uzsver ceļojumu organizatoru un to pārstāvju pienākumu izsniegt ceļotājiem dokumentu, kas apliecina apdrošināšanas uzņēmuma vai bankas nodrošinātu aizsardzību maksātspējas gadījumā (*Sicherungsschein*), kā arī aizliegumu no ceļotājiem pieprasīt sākotnējo iemaksu, kas ir lielāka par 20 % no kopsummas. Šie noteikumi ir iekļauti Vācijas tiesību aktos, ar kuriem transponē Direktīvu 90/314/EEK, un Vācijas tiesu judikatūrā.

Viņš uzsver, ka šie noteikumi neattiecas uz aviosabiedrībām, kas pārdod atsevišķas aviobiļetes, — tās iekasē pilnu biļetes cenu laikposmā līdz gadam pirms lidojuma datuma, nenodrošinot aizsardzību maksātspējas gadījumā. Viņš norāda, ka gadījumā, ja kompleksajās ekskursijās ir iekļauts lidojums, ceļojumu organizatoriem ir laikus jāapmaksā aviosabiedrību biļešu cena, bet no saviem klientiem tie var pieprasīt tikai sākotnējo iemaksu, kas nepārsniedz 20 % no kopsummas, un organizatoriem ir jāsedz aviosabiedrības maksātspējas risks.

Lūgumraksta iesniedzējs uzskata — lai nodrošinātu patērētāju aizsardzību un novērstu komplekso ceļojumu organizatoru diskrimināciju salīdzinājumā ar aviosabiedrībām, *Sicherungsschein* koncepcija, kas ietver pienākumu nodrošināt aizsardzību maksātspējas gadījumā un aizliedz pieprasīt sākotnējo samaksu, kura pārsniedz 20 % no kopsummas, būtu jāpiemēro arī aviosabiedrībām.

Komisijas novērojumi

Direktīva 90/314/EEK attiecas uz iepriekš sagatavotām dažādu ceļojumu pakalpojumu kombinācijām, piemēram, uz lidojumu un izmitināšanu viesnīcā, bet ne atsevišķiem lidojumiem. Tajā ir noteikts, ka organizatoram un/vai pārstāvim, kas ir līgumslēdzēja puse, jānodrošina aizsardzība maksātspējas gadījumā, lai ceļotājiem tiktu atlīdzināta iemaksātā nauda un lai viņi tiktu nogādāti mājās (repatriācija), ja kompleksajos pakalpojumos iekļautie ceļojumu pakalpojumi netiek sniegti attiecīgā tirgotāja maksātspējas vai bankrota dēļ. Šāda aizsardzība tika ieviesta 1990. gadā, lai aizsargātu patērētājus no komplekso ceļojumu organizatoru maksātspējas riska.

Tā kā direktīvā ir iekļauts princips par aizsardzību maksātspējas gadījumā, sīkāka informācija par šādu aizsardzību ir izklāstīta dalībvalstu tiesību aktos, ar kuriem transponē šo direktīvu. Pašā direktīvā nav iekļauta *Sicherungsschein* koncepcija un noteikumi par priekšapmaksu. Komisija saprot, ka aizliegums pieprasīt sākotnējo iemaksu, kas ir lielāka par 20 % no kopsummas, ir ieviests, Vācijas tiesām piemērojot tos Vācijas tiesību aktus par

¹ OV L 158, 30.06.1990., 59. lpp.

² Dažas dalībvalstis ceļojumu organizatoru pārstāvjiem (ceļojumu aģentūrām) prasa nodrošināt aizsardzību maksātspējas gadījumā.

negodīgiem līguma noteikumiem, ar kuriem transponē Padomes Direktīvu 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos¹.

Nesenajā priekšlikumā par komplekso ceļojumu direktīvas² modernizēšanu Komisija ierosināja aizsardzību, kas saskaņā ar Direktīvu 90/314/EEK ir piemērojama iepriekš sagatavotiem kompleksajiem ceļojumiem, attiecināt arī uz jauniem komplekso ceļojumu veidiem, kurus ceļotāji parasti iegādājas internetā. Turklāt Komisija ir ierosinājusi nodrošināt minimālo aizsardzības līmeni tā dēvētajiem „atbalstītajiem ceļojumu pakalpojumiem”, ja starp dažādiem ceļojumu pakalpojumiem nav tik ciešas saistības kā kompleksajos ceļojumos. Ja otrs likumdevējs pieņems šo priekšlikumu, aviosabiedrībām tiks noteikts pienākums nodrošināt aizsardzību maksātnespējas gadījumā, ja tās veicina papildu ceļojumu pakalpojumu iegādi tā paša ceļojuma vai brīvdienu nolūkos, piemēram, viesnīcas rezervēšanu vai automobiļa nomu ceļojuma galamērķī.

Komisijas priekšlikumu pašlaik izskata Eiropas Parlaments, kurš 2014. gada 12. martā par to balsoja pirmajā lasījumā³, un Padome, kas 2014. gada 4. decembrī pieņēma vispārēju pieeju.

Attiecībā uz atsevišķu aviobiļešu iegādi ir jāuzsver, ka saskaņoti tiesību akti par kompleksajiem ceļojumiem un aviobiļetēm ne vienmēr nozīmē, ka ceļotājiem, kuri iegādājas tikai lidojumu, jāpiešķir tieši tās pašas tiesības kā komplekso ceļojumu izmantotājiem. ES tiesību aktu mērķis ir efektīvāk aizsargāt komplekso ceļojumu izmantotājus, jo šie pakalpojumi ir saistīti ir sarežģītākām un netipiskākām līgumattiecībām, kurās ir iesaistīti vairāki pakalpojumu sniedzēji un kuras ir spēkā ilgāku laikposmu, turklāt bieži patērētājiem iepriekš jāsamaksā lielākas naudas summas.

Lai arī to pasažieru skaits, kurus skar aviosabiedrību maksātnespējas gadījumi, ir ļoti mazs, maksātnespēja var būtiski ietekmēt atsevišķus pasažierus, jo īpaši tos, kas atrodas tālu no mājām. Tomēr, ņemot vērā ievērojamās izmaksas un praktiskās grūtības, kas ir saistītas ar aizsardzību aviosabiedrību maksātnespējas gadījumā, pirms jaunu tiesību aktu ierosināšanas šajā jomā Komisija savā paziņojumā par pasažieru aizsardzību aviosabiedrību maksātnespējas gadījumā (COM(2013)129 final) ierosināja vispirms pastiprināt Regulā (EK) Nr. 1008/2008 paredzēto uzraudzību, kuru attiecībā uz ES gaisa pārvadātājiem īsteno licencētājas iestādes, un veidot dialogu ar ES aviosabiedrību asociācijām nolūkā iedibināt brīvprātīgas vienošanās (piemēram, nodrošināt „glābšanas tarifus” un papildu pasākumus, šādās situācijās piedāvājot samazinātas lidostu maksas).

Starptautiskā Gaisa transporta asociācija (*IATA*) 2014. gada 25. novembrī paziņoja par vienošanos formalizēt „glābšanas tarifus”. *IATA* brīvprātīgā vienošanās paredz, ka asociācijas locekļi, kas nodrošina lidojumus uz Eiropas valstīm un no tām, kā arī to teritorijās, segs to pasažieru repatriācijas izmaksas, kuri nevar atgriezties mājās, tādēļ ka aviosabiedrība darbību

¹ OV L 95, 21.04.1993., 29.–34. lpp.

² Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par kompleksiem ceļojumiem un atbalstītiem ceļojumu pakalpojumiem, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004, Direktīvu 2011/83/ES un atceļ Padomes Direktīvu 90/314/EEK, COM(2013)512 final.

³ Eiropas Parlamenta 2014. gada 12. marta normatīvā rezolūcija par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par kompleksiem ceļojumiem un atbalstītiem ceļojumu pakalpojumiem, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004, Direktīvu 2011/83/ES un atceļ Padomes Direktīvu 90/314/EEK (COM(2013)0512 - C7-0215/2013 – 2013/0246(COD)) (parastā likumdošanas procedūra: pirmais lasījums).

pārtraukusi finanšu neveiksmes dēļ (sk. *IATA* paziņojumu presei šajā vietnē: [HYPERLINK "http://www.iata.org/pressroom/pr/Pages/2014-11-25-01.aspx"](http://www.iata.org/pressroom/pr/Pages/2014-11-25-01.aspx)
<http://www.iata.org/pressroom/pr/Pages/2014-11-25-01.aspx>).

Turklāt Komisija savā priekšlikumā pārskatītai Regulai (EK) Nr. 261/2004 (COM(2013)130 final) ir ierosinājusi izveidot ārkārtas situāciju plānus, kuri tiktu izmantoti vairāku lidojumu atcelšanas gadījumos, nodrošinot lidostas, aviosabiedrību un uzņēmumu, kas sniedz pakalpojumus uz zemes, koordinētu rīcību nolūkā efektīvi palīdzēt iestrēgušiem pasažieriem. Šādi ārkārtas situācijas plāni tiktu izmantoti arī gadījumos, kad lidojumi tiek atcelti aviosabiedrības maksātnespējas dēļ.